

Моніторингове дослідження рівня сформованості базових знань, умінь та навичок з економічної і соціальної географії України в учнів 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів міста Києва

Ірина Казарян, методист вищої категорії Центру моніторингу столичної освіти, м. Київ

На сучасному етапі розвитку суспільства важко уявити роботу будь-якої сфери господарства без комп'ютерного забезпечення. Євроінтеграція України вимагає нового високотехнологічного підходу до отримання освіти. Тому використання сучасних інформаційних технологій є важливим елементом навчально-виховного процесу.

Слід зазначити, що одним із пунктів Програми розвитку столичної освіти є «здійснення комплексу інформатизації столичної освіти через запровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес, систему тестового оцінювання знань, автоматизацію управління освітньої галузі».

Впроваджуючи в дію мету підвищення якості столичної освіти, 28 квітня 2010 року Центр моніторингу столичної освіти провів моніторингове дослідження з курсу «Економічна і соціальна географія України» для учнів 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів вперше у двох формах подачі тесту: паперовій (друкований зошит і бланк відповідей) та комп'ютерній з використанням автоматизованої системи АС «Тест-Респондент».

Використання паперової форми тесту крім перевірки сформованості знань, умінь та навичок якості географічної освіти надало можливість закріпити навички роботи з друкованим зошитом і бланком відповіді, які знадобляться учням при складанні зовнішнього незалежного тестування. Комп'ютерне тестування – це зручна і легка для користування учнів програма. Оцінку за виконання тесту учень отримує одразу після закінчення роботи. Крім того, технічні можливості

комп'ютера дають змогу додавати до питань кольорові географічні карти, чіткі малюнки і схеми, що легко читаються і при необхідності можуть бути збільшені. У свою чергу вчителі отримують реальну картину зрізу знань, що дає можливість вчасно скоригувати недоліки у вивченні окремих тем.

Використання комп'ютера як засобу навчання і контролю, з одного боку, підвищує пізнавальний інтерес учнів до предмета, підсилює їхню мотивацію до навчання, а з іншого – зменшує стресовий стан школярів, дозволяє уникнути суб'єктивного фактору під час оцінювання. Навчальний процес за допомогою комп'ютера актуальніший і ближчий сучасній молоді. Нові технічні методи і прийоми надають можливість проводити дистанційне навчання і контроль учнів та студентів з особливими потребами.

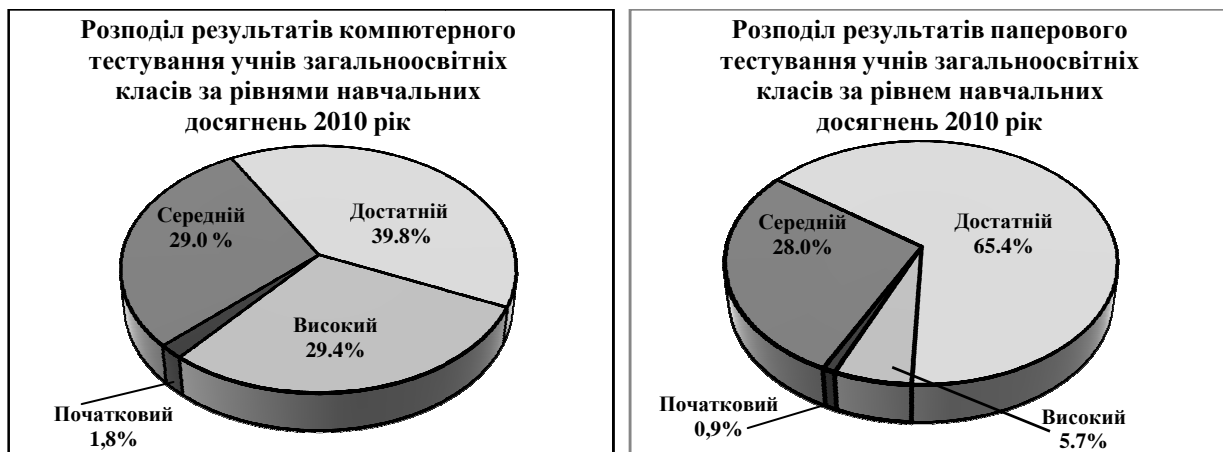
У багатьох вищих навчальних закладах України запроваджено комп'ютерний модульний контроль, який є невід'ємною частиною кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Комп'ютерне тестування дозволяє школярам набути навички роботи з автоматизованою системою та з електронними завданнями у тестовій формі.

На жаль, при багатьох перевагах комп'ютерного тестування було виявлено деякі недоліки.

Більшість київських шкіл мають лише один комп'ютерний клас, який обладнаний недостатньою кількістю робочих місць. Тому одночасне проведення тестування в цілому класі є неможливим, а тим більше на паралелі. Це може призвести до витоку інформації і в результаті вплинути на об'єктивність перевірки. Наступне, на що слід звернути увагу, то це низький рівень комп'ютерної підготовки вчителів. На жаль, не всі викладачі мають можливість, а іноді і бажання отримати, або покращити комп'ютерну грамотність. Хоча володіння комп'ютерними технологіями є засобом професійної діяльності сучасного вчителя.

Аналіз моніторингу показав, що більшість учнів 9-х класів, які брали участь у дослідженні, засвоїли пройдений матеріал на достатньому рівні. Представлені нижче діаграми демонструють, що при розподілі балів за рівнем навчальних

досягнень у комп'ютерному тестуванні кількість учнів, які отримали бали високого рівня, значно більша (29%), ніж у паперовій версії (5,7%).

Пояснень такому факту може бути декілька:

- сучасній молоді легше і цікавіше працювати з інформацією на електронному носії;
- учні не допускають технічні помилки під час перенесення відповіді з паперового зошита у бланк;
- як зазначалося вище, міг спрацювати фактор витоку інформації серед учнів;
- можливе недотримання процедури тестування вчителями шкіл, де проводилось дослідження.

Результати моніторингового дослідження рівня сформованості базових знань, умінь та навичок з економічної і соціальної географії України в учнів 9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів міста Києва дають підстави для таких висновків:

- Засвоєння програмного матеріалу з економічної і соціальної географії України більшістю учнів 9-х класів у 2009- 2010 навчальному році відповідає достатньому рівню навчальних досягнень.
- розподіл балів достатнього і високого рівня навчальних досягнень у комп'ютерному тестуванні становить 69,2%, у паперовому – 71%;

- кількість учнів, що отримали високий рівень навчальних досягнень у комп'ютерному тестуванні, значно вища за тих, хто тестувався за допомогою традиційних паперових носіїв;
- встановлено переваги і недоліки валідності інструментарію паперових та електронних (комп'ютерних) носіїв;
- комп'ютерне тестування швидко і об'єктивно діагностує результати набутих знань, умінь та навичок;
- комп'ютерна програма легка й зручна для роботи користувачів;
- після закінчення роботи учень і учитель відразу отримують результати тестування;
- отримано статистично достовірну картину індивідуального прогресу кожного учня;
- одержано можливості виконання завдань учнями не лише під контролем учителя, а й в процесі самоконтролю;
- учитель, класний керівник та адміністрація ЗНЗ в будь-який час має змогу проаналізувати результати, виявити прогалини в структурі знань школярів і вчасно їх усунути;
- недостатня кількість обладнаних комп'ютерних місць в класах не дає можливості тестувати весь клас одночасно, що може призвести до витоку інформації;
- особливості розміщення комп'ютерних місць не виключають можливість спілкування респондентів між собою під час виконання тесту;
- специфіка роботи на комп'ютері вимагає присутності у класі вчителя інформатики даної школи, що теж може впливати на чистоту результатів дослідження;
- більшість дев'ятикласників розуміють важливість вивчення географії як предмету, що об'єднує природничі і економічні науки;
- значна частка учнів показала компетентнісний підхід до вивчення предмету;
- майже всі учні 9-х класів вільно володіють навичками роботи на комп'ютері.

Таким чином дані, отримані Центром моніторингу столичної освіти за результатами моніторингового дослідження за двома формами використання інструментарію (паперового тестування і комп'ютерного за допомогою автоматизованої системи АС «Тест-Респондент»), дають підстави рекомендувати впровадження комп'ютерного тестування як форми контролю за рівнем навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів.